

Comunicació global de la ciència i màrqueting personal

••• Escrit per
Tomàs Baiget

Enginyer industrial i de telecomunicacions i director de la revista digital *El professional de la informació*.

DE les nombroses coses que estan canviant al món en què vivim, una de les més importants és la de convertir-nos a poc a poc en ciutadans del món. Fa ben poc, en termes històrics, per anar tan sols a Portugal ens calia un passaport i canviar pessetes per escuts. Ara trobem la globalització fins i tot a la botiga de la cantonada: cireres en ple hivern.

La ciència, per si mateixa un producte universal, no podia ser menys; però, en dependre de l'idioma en què s'escriu, es troba a vegades amb més dificultats per traspassar les fronteres que les mateixes persones. Per als castellans i, sobretot, per als catalans, que tant hem defensat les nostres llengües, ens resulta bastant frustrant que, per aconseguir que les nostres aportacions científiques formin part de la cresta de l'onada mundial, les haguem de publicar en anglès. Tot el que actualment no es publiqui en anglès només pot optar a ser divulgació local, a no incrementar l'estat de l'art de la ciència.

La gran majoria de científics espanyols hem passat molts anys ignorant la ciència. Moltes tesis s'han fet com un tràmit burocràtic, sense pretendre ser els primers del món a fer-ho. Ha estat una posició derrotista —ni plantejar-nos competir amb nord-americans, anglesos o alemanys—,

potser per falta de mitjans, per incapacitat de conèixer el que ja s'ha inventat (fet que inclou també els mateixos directors de tesis i els tribunals), o per sortir del pas amb una tesi del tipus comptar potes de formiga —i arribar a la conclusió que els individus tenen una mitjana de 5,999 potes (periòdica pura). Poca gent s'ha pres la ciència seriosament, investigant coses útils i procurant després que els resultats es difonguessin de veritat. A vegades sembla com si escriure ciència fos com una religió, com una oració introvertida, per deixar un treball *fet per a la posteritat*. Sense màrqueting dels resultats, aquella feina de mesos o d'anys només haurà estat un procés burocràtic per obtenir un títol, i una miserable pèrdua de temps i d'esforços en l'intent de fer créixer la ciència i d'enriquir el nostre país.

En la situació actual de globalització, molts científics ja comencen a tenir vergonya d'escriure els, fins fa poc, freqüents articles de *refritting* per publicar en les revistes espanyoles. D'una banda, aquesta mena de refoses s'estan desemmascarant; de l'altra, força revistes espanyoles publiquen en anglès. I, finalment, els investigadors es van coneixent, a través de les xarxes i personalment; ja no són anònims. Estem descobrint la globalització.

La signatura

El fet de mentalitzar-nos i assumir que som ciutadans del món ens porta ineludiblement a ser més seriosos. Ja no podem seguir parapetats rere unes muralles, fent les nostres capelletes, defensats per un idioma local. Publicar a Internet els resultats de la nostra recerca en anglès ens situa al costat de qualsevol investigador de Massachusetts o del Japó. Ja no val aquella idea «d'ells, els americans, allà lluny, desconeguts, i nosaltres aquí, amb les nostres coses», amb un complex d'inferioritat amagat, com si fóssim de móns diferents.

.....
«Sense màrqueting dels resultats, la feina d'anys per presentar una tesi només haurà estat un procés burocràtic per obtenir un títol, i una miserable pèrdua de temps i d'esforços en l'intent de fer créixer la ciència i d'enriquir el nostre país.»

Les bases de dades documentals i, si més no, Google, ens permeten veure el que ja està inventat i almenys —si volem— no tornar a descobrir la sopa d'all una vegada i una altra. La cultura de la comunicació científica va augmentant i molts investigadors descobreixen que no totes les revistes són iguals, que hi ha rànquings i indicadors de qualitat, etc. Els professors universitaris saben que han de publicar articles en revistes amb factor d'impacte si volen aconseguir sexennis o trams de recerca.

I també comencem a ser conscients que hem d'anar construint la nostra carrera professional i la nostra identitat científica personal. I és aquí on

els hispans toquem amb el problema de la nostra manera de signar.

A Espanya i als països hispanoamericans, a diferència dels països anglosaxons, portuguesos, nòrdics, eslaus, etc., usem primer el cognom del pare i després el de la mare, i moltes vegades també un nom de pila compost. Els autors que signen amb tot el nom oficial (tal com figura en el seu DNI, passaport, permís de conduir, targeta de la Seguretat Social, etc.) es troben sovint amb la sorpresa desagradable que els seus treballs publicats en revistes apareixen referenciats en els cercadors, en els dipòsits d'accés obert (repositoris de documents acadèmics) i en les bases de dades internacionals pel segon cognom i sota altres formes —segons que ho hagi interpretat el productor de la base de dades o del recurs de què es tracti—, per la qual cosa a vegades és molt difícil recopilar-ne la bibliografia personal.

El fet que una signatura estigui formada per molts elements contribueix, a més, que l'autor signi els seus treballs de diferents maneres, segons el dia.

Per aquest motiu, un grup d'investigadors, bibliotecaris i documentalists de la Universitat Politècnica de València, la Universitat de Barcelona, la FAO i la revista *El profesional de la información* (<http://www.elprofesionaldelainformacion.com>), hem posat en marxa la plataforma IraLIS (International Registry for Authors-Links to Identify Scientists (<http://www.iralis.org>)).

IraLIS intenta ajudar a reduir, tant com sigui possible, aquesta greu distorsió en la recopilació bibliogràfica dels autors, de tres maneres:

1. Creant un registre de noms d'autors que ajuda a localitzar les diferents variants. El registre incorpora tant les formes que pot haver usat un autor, com les que hagi interpretat el productor, agregador, cercador, etc., de les diverses fonts d'informació.
2. Conscientiant els autors hispans perquè signin els seus treballs sempre de la mateixa manera, pensant en com els referenciaran les bases de dades internacionals, els arxius OAI i els robots de cerca, que, com a fet consumat i irreversible, estan sota la influència no sols dels hàbits anglesos (Science Citation Index, Scopus, Biosis, Chemical Abstracts, Medline, Google Scholar, etc.), sinó de totes les cultures europees.
3. Creant el senzill format de signatura IraLIS, que permet ser interpretat adequadament i sense confusions també per les fonts d'informació en els altres idiomes.

Regles de la signatura internacional

- a) No usar dos noms ni dos cognoms. Si s'usen, cal unir-los amb un guió, com si fos un nom o un cognom compost.
- b) No usar la conjunció *i* (o *y*) entre el primer i el segon cognom.
- c) No usar l'abreviatura *M^a* (per a un ordinador, *M^a* és el mateix que *ma*)
- d) Els cognoms amb *de*, *del*, *de la*, *dels*, *d'*, etc., s'han d'al·fabetitzar per la *d*. Per exemple, «De-Unamuno, Miguel» és correcte, però «Unamuno, Miguel de» està malament. Com

a curiositat, aquesta regla va en contra de les actuals normes de catalogació usades a totes les biblioteques espanyoles.¹

- e) És millor conservar sempre el nom de pila sencer. És una creença popular errònia que posar una inicial sola doni la sensació de ser una signatura més científica. Va ser un costum imposat per la falta de recursos informàtics, per les bases de dades Thomson Reuters ISI (Science Citation Index), i també per autores que no volien que se sabés que eren dones. També, fa cinquanta anys hi havia molts menys autors, i la confusió era més difícil que ara. No obstant això, s'admet el segon nom de pila com a inicial, sense guió: per exemple «Josep M. Cases».

Conclusió

Cal que donem molta importància a la signatura, que és la nostra marca o descriptor personal. Signar sempre igual i en el format internacional ens facilitarà la cerca de la nostra bibliografia, i també que sigui fàcil que ens localitzin per participar en projectes, cursos, conferències i oportunitats de treball, entre d'altres. Signar sempre igual també farà bé al nostre màrqueting personal professional: hem de ser actius en això, hem d'explorar l'èxit d'haver fet una recerca i, sobretot, l'èxit de publicar-la. La ciència és comunicació, difusió i transparència, tant per escrit com en persona, com a nodes de contactes que som. En definitiva, la ciència també és signar amb orgull una tasca feta amb responsabilitat. |

1. L'IEC segueix també la normativa anglosaxona. (*N. de l'e.*)